

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 75/2023-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Máriou Tomčovou, advokátkou, Tolstého 158/3, Košice, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 6 Co 49/2021 z 21. septembra 2021 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Cdo 57/2022 z 30. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. januára 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov označenými v záhlaví tohto uznesenia. Napadnuté rozhodnutia navrhuje zrušiť a vrátiť vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozhodnutí vyplýva nasledujúci stav veci:

2.1. Sťažovateľka mala procesné postavenie žalovanej v 1. rade v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. Konanie o predmetnej žalobe žalobcu bolo vedené na Okresnom súde Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 9 C 270/2016. O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom z 20. júna 2017, ktorým žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia dospel k záveru, že nezistil ani jeden z namietaných dôvodov porušenia ustanovení zákona č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon

o dobrovoľných dražbách“), na základe ktorého by mohol vyhlásiť dražbu za neplatnú (bod 58). Zároveň konštatoval, že v konaní nebolo preukázané zverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce, ale uvedené nemalo za následok ujmu na právach žalobcu, pretože informácia o vykonaní dražby bola zverejnená na draženej nehnuteľnosti, v regionálnych novinách, a teda bola informovaná dostatočne široká verejnosť, ktorá by mohla mať záujem zúčastniť sa dražby (bod 55).

2.2. Žalobca nespokojný s rozsudkom súdu prvej inštancie podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 5 Co 475/2017 z 10. júla 2018, ktorým rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. K povinnosti zverejnenia konštatoval, že v konaní nebolo preukázané zverejnenie oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce, čo posúdil ako malú „chybičku“ (bod 25), ktorá však nemala za následok neplatnosť dražby z dôvodu, že nedošlo k ujme na právach žalobcu, pretože informácia o vykonaní dražby bola zverejnená na dotknutej nehnuteľnosti, ako aj v regionálnych novinách (bod 26).

2.3. Proti označenému rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie, ktorého prípustnosť založil na dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a), eventuálne b) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Názor odvolacieho súdu, že nesplnenie oznamovacej povinnosti podľa § 11 ods. 4 zákona o dobrovoľných dražbách nespôsobuje neplatnosť dražby, považoval za nesprávny, arbitrárny. Z formulovanej námietky a obsahu dovolania najvyšší súd ustálil právnu otázku, či označené porušenie zákona o dobrovoľných dražbách (§ 11 ods. 4) je takým porušením zákona, ktoré zakladá neplatnosť dobrovoľnej dražby. Po jej posúdení dospel k záveru, že nesplnenie tejto povinnosti zakladá neplatnosť dražby, pretože táto povinnosť nie je samoučelná, ale sleduje legitímny cieľ, zvýšenie informovanosti o zamýšľanej dražbe. Vychádzajúc z uvedeného, najvyšší súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu označeným uznesením zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.4. Krajský súd po vrátení veci rozhodol rozsudkom č. k. 6 Co 49/2021 z 21. septembra 2021 (ďalej len „rozsudok odvolacieho súdu“) tak, že zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že dražbu označenej nehnuteľností vyhlásil za neplatnú. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že nemohol prihliadať na dodatočne predložené dôkazy o splnení dotknutej povinnosti (bod 32), pretože neboli uplatnené včas, preto vychádzal zo skutkového stavu zisteného súdom prvej inštancie (bod 38). Ďalej tiež konštatoval, že žalovaní v tejto súvislosti netvrdili a nepreukázali, že tieto listinné dôkazy nemohli bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie. Z uvedených dôvodov odvolací súd vyhlásil dražbu za neplatnú.

2.5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), eventuálne b) CSP, v ktorom namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil uplatniť procesné práva, došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces z dôvodu, že potvrdenie obce o oznámení konania dobrovoľnej dražby bolo predložené ako listinný dôkaz na základe zmeny okolností vyplývajúcich zo skoršieho uznesenia najvyššieho súdu (pozri bod 2.3. odôvodnenia tohto uznesenia), ktoré považovala za prekvapivé z dôvodu, že svoje rozhodnutie založil na odlišných právnych záveroch a neumožnil sa strane k týmto záverom vyjadriť. Až po doručení uznesenia najvyššieho súdu mala sťažovateľka možnosť využiť prostriedky na svoju obranu. Bola toho názoru, že aplikáciou procesných ustanovení o koncentrácii konania došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

2.6. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom č. k. 5 Cdo 57/2022 z 30. septembra 2022 (ďalej len „rozsudok dovolacieho súdu“) dovolanie sťažovateľky zamietol. K namietanému dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedol, že sťažovateľka namietala porušenie svojho práva na spravodlivý proces v súvislosti s údajným pochybením odvolacieho súdu v procese dokazovania a hodnotenia dôkazov. Pripomenul sťažovateľke, že strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas (§ 153 ods. 1 veta prvá CSP), resp. najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým dokazovanie končí (§ 154 CSP). Označené ustanovenia Civilného sporového poriadku sú prejavom zásady koncentrácie konania. Ak procesný úkon strany podliehajúci koncentrácii konania nie je urobený včas, za zákonom určených podmienok nespôsobuje procesnoprávne účinky. V nadväznosti na uvedené právna úprava odvolacieho konania v § 366 písm. d) CSP umožňuje, aby sa prostriedky procesného útoku alebo obrany mohli uplatniť len v prípade, ak ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (bod 12). Konštatoval, že odvolací súd striktne aplikoval procesnú úpravu týkajúcu sa dokazovania a koncentrácie konania. Keďže sťažovateľka mala možnosť preukázať splnenie spornej povinnosti namietanej žalobcom už po doručení žaloby, pričom sťažovateľka netvrdila ani nepreukázala, že tieto listinné dôkazy nemohla bez svojej viny uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie, odvolací súd nepochybil, ak predložené dôkazy nevykonal (bod 13). Dovolací súd neakceptoval ani tvrdenie sťažovateľky, že prvú možnosť predložiť sporné dôkazy mala až po doručení zrušujúceho uznesenia dovolacieho súdu, keďže splnenie uvedenej povinnosti je jednou z podmienok platnosti dobrovoľnej dražby, ktorá bola žalobcom namietaná v žalobe (bod 14). Pokiaľ ide o namietané dôvody podľa § 421 ods. 1 písm. a), resp. b) CSP, dovolací súd uviedol, že ani výkladom obsahu dovolania nezistil, ktorú právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, mal odvolací súd vyriešiť nesprávne, preto konštatoval nevymedzenie dovolacích dôvodov podľa § 431 až § 435 CSP (bod 17). Najvyšší súd uzatvoril, že sťažovateľka nedôvodne namietala porušenie svojho práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f) CSP, preto dovolanie ako nedôvodné zamietol (bod 18).

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Sťažovateľka v sťažnosti rozsiahlo argumentuje v prospech porušenia svojich práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu a dovolacieho súdu. Svojím obsahom ide o totožnú argumentáciu, ktorú sťažovateľka uplatnila už v priebehu konania pred všeobecnými súdmi, najmä však pred dovolacím súdom v rámci svojho dovolania. Pokiaľ ide o odôvodnenie namietaného porušenia svojho označeného práva rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka v sťažnosti zotrvala na svojom právnom posúdení veci, z čoho vyvodzovala porušenie svojho práva na spravodlivý proces nedostatočným a arbitrárnym prístupom dovolacieho súdu pri posúdení jej výhrad a námietok vznesených v dovolaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je posúdenie, či všeobecné súdy dali dostatočné a ústavne konformné odpovede na relevantné otázky súvisiace s predmetom sporu, ako aj tam uplatnenú argumentáciu.

III.1. K porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu

5. Proti napadnutému rozsudku odvolacieho súdu bola sťažovateľka oprávnená podať dovolanie, čo aj využila. Dovolanie aj vzhľadom na jeho výrok (meritórny) predstavoval účinný prostriedok, prostredníctvom ktorého najvyšší súd poskytoval ochranu právam zaručeným ústavou a medzinárodnými zmluvami, ktorých porušenie sťažovateľka namieta v ústavnej sťažnosti. Je tak naplnená ústavná podmienka na aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“), ktorý ústavnému súdu odníma právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv i práva podľa dohovoru rozsudkom odvolacieho súdu. Uvedené sa týka posúdenia jej námietok (namietanej arbitrárnosti, pozn.) údajne zakladajúcich dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

6. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.2. K porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu

7. Sťažnostná argumentácia, ako už bolo konštatované, bola v podstatných námietkach identická s dovolacou argumentáciou, na ktorú dovolací súd poskytol relevantné odpovede. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu odôvodnení rozhodnutí vo veci konajúcich súdov, považuje riešenie za ústavne akceptovateľné, pričom na rozdiel od sťažovateľky považuje odôvodnenie rozhodnutí všeobecných súdov za dostatočné, argumentačne konzistentné, rešpektujúce na vec dopadajúcu právnu úpravu v kontexte rozhodných skutočností. Pokiaľ ide o vyhodnotenie dôvodu prípustnosti dovolania sťažovateľa podľa § 420 písm. f) CSP, ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu poskytlo sťažovateľke dostatočné a ústavne konformné odpovede na všetky námietky súvisiace s predmetom sporu aj v časti neakceptovania ňou navrhnutého dokazovania v odvolacom konaní, preto konštatuje, že dovolací súd dospel k ústavne udržateľnému záveru o neexistencii tohto dôvodu prípustnosti dovolania.

8. Záver najvyššieho súdu, že sťažovateľka mohla navrhnuté dôkazy predložiť v konaní súdu prvej inštancie, je legitímny a ústavne konformný, pretože vychádza z relevantnej právnej úpravy o koncentrácii konania. Tvrdenie sťažovateľky o prekvapivosti skoršieho rozhodnutia dovolacieho súdu ani podľa názoru ústavného súdu neobstojí, a to z dôvodu rozhodných okolností, za ktoré

ústavný súd považuje skutočnosť, že žalobca ako jeden z dôvodov neplatnosti dražby označil aj nesplnenie povinnosti zverejnenia oznámenia o dražbe na úradnej tabuli obce, teda predmetné skutkové tvrdenie bolo predmetom dokazovania súdu prvej inštancie. Skutočnosť, že okresný súd konštatoval nepreukázanie splnenia tejto povinnosti, avšak jej nesplnenie považoval za nedostatočný dôvod vyslovenia neplatnosti dražby, nemožno považovať za dôvod, pre ktorý by sťažovateľke malo byť umožnené dodatočne, po zmene právneho posúdenia tohto nedostatku, preukazovať splnenie tejto povinnosti. Len v prípade, že by skutková otázka vôbec nebola predmetom konania a posudzovania súdom prvej inštancie, prípadne by na základe rozhodnutia vyššej inštancie vyvstala potreba vykonania ďalších konkrétnych dôkazov podstatných pre rozhodnutie vo veci samej, alebo ak by dôkazy nemohli bez viny strany konania byť predložené skôr, bolo by možné aj napriek ustanoveniam Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania dospieť k záveru, že nevykonaním relevantných predložených dôkazov došlo k porušeniu procesných práv sťažovateľky, čo však nie je prípad sťažovateľky. V súvislosti s potrebou vykonať konkrétne dokazovanie nadriadeným súdom je potrebné dodať, že v takom prípade je nevyhnutné starostlivo zvážiť, ktoré dokazovanie v akom smere bude prípustné. Samotné vrátenie veci súdom vyššej inštancie totiž ešte neznamená, že súd umožní akékoľvek dokazovanie v plnom rozsahu. Práve naopak, opačný postup súdu by mohol viesť k porušeniu ustanovení o koncentrácii konania a v konečnom dôsledku aj práva na spravodlivý proces.

9. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje relevantný súvis medzi namietaným právom sťažovateľky na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie na jednej strane a napadnutým rozsudkom dovolacieho súdu na strane druhej. Na základe uvedeného sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

10. V dôsledku odmietnutia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu